

Nr 16.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående extra krigstidstillägg åt lärare vid statsunderstödda lantmannaskolor samt lärarinnor vid statsunderstödda lanthushållsskolor; given Stockholms slott den 25 oktober 1918.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

A) medgiva, att vid ordinarie kurs vid statsunderstödd lantmannaskola under läsåret 1918—1919 extra krigstidstillägg må av statsmedel utgå med högst 175 kronor till varje ordinarie lärare och med högst 100 kronor till varje icke ordinarie lärare, som har en tjänstgörings-skyldighet av minst 15 timmar i veckan, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må vara erforderliga;

B) medgiva, att för varje under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 hållen kurs vid statsunderstödd lanthushållsskola extra krigstidstillägg må av statsmedel utgå med högst 75 kronor till varje lärarinna, som under kursen har en tjänstgörings-skyldighet av minst 30 timmar i veckan, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må vara erforderliga; samt

C) för bestridande av kostnaderna för de under A) och B) angivna extra krigstidstilläggen å *extra tilläggsstat* för år 1918 anvisa ett förslags-anslag av ..... kronor 20,000.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25
oktober 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              PETRÉN,
              NILSON,
              LÖFGREN,
              friherre PALMSTIERNA,
              RYDÉN,
              THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde:

Sedan 1917 års riksdag medgivit, att statsbidrag finge utgå för beredande av tillfällig löneförbättring åt lärare vid statsunderstödda lantmannaskolor för läsåret 1917—1918 och kungörelse härom utfärdats den 11 december 1917, nr 816, har 1918 års lagtima riksdag enligt anmälan i skrivelse den 21 juni 1918, nr 476, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition den 12 april 1918, nr 371, medgivit, bland annat, att för beredande av tillfällig löneförbättring för läsåret 1918—1919 åt lärare vid statsunderstödda lantmannaskolor statsbidrag må efter Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall utgå enligt av riksdagen angivna grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga för tillämpningen av dessa grunder. Denna tillfälliga löneförbättring utgår för ordinarie kurs med högst 700 kronor

till varje ordinarie lärare och med högst 450 kronor till varje icke ordinarie lärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan samt med vissa mindre belopp för en andra årskurs. Motsvarande bidragsbelopp för ordinarie kurs utgjorde under läsåret 1917—1918 350 och 200 kronor. Av löneförbättringen utgå två tredjedelar av statsmedel under villkor att den återstående tredjedelen tillskjutes genom bidrag från orten, elevavgifter inräknade. För ifrågavarande jämte vissa andra statsbidrag har å extra stat för år 1919 uppförts ett förslagsanslag av 65,000 kronor.

Därjämte har 1918 års riksdag enligt anmälan i samma skrivelse med bifall till Kungl. Maj:ts i förenämnda proposition nr 371 framställda förslag medgivit, att till lärarinnor vid statsunderstödda lanthushållsskolor tillfällig löneförbättring för år 1918 må av statsmedel utgå för första kursen vid skolan under året med högst 200 kronor och för senare kurs under året med högst 75 kronor till varje lärarinna, som under kursen har en tjänstgöringsskyldighet av minst 30 timmar i veckan, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må vara erforderliga. Denna tillfälliga löneförbättring utgår uteslutande av statsmedel utan villkor om oratsbydrag. För densamma har å 1918 års tilläggsstat anvisats ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

Kungörelser angående dessa av 1918 års riksdag beslutade löneförbättringar hava i dag av Kungl. Maj:t beslutats.

Eders Kungl. Maj:t har förut i dag beslutat förelägga den urtima riksdag, vartill kallelse utfärdats, proposition om beviljande av extra krigstidstillägg för senare halvåret 1918 till befattningshavare i statens tjänst jämte ett flertal därmed sammanhängande propositioner, bland annat angående extra krigstidstillägg för lärare vid statsunderstödda folkhögskolor. Sistnämnda tillägg är avsett att gälla den ordinarie kursen under vinterhalvåret 1918—1919 och föreslås skola utgå uteslutande av statsmedel. Beloppet har föreslagits till hälften av den tillfälliga löneförbättring, som utgått för motsvarande kurs under läsåret 1917—1918, eller för ordinarie lärare till 175 kronor, för icke ordinarie ämneslärare med en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan till 100 kronor och för varje annan lärare med enahanda tjänstgöringsskyldighet till 75 kronor.

Då enahanda skäl, som legat till grund för avlåtandet av sistnämnda proposition, förefinnas för beredande av motsvarande extra krigs-

tidstillägg till lärarna vid statsunderstödda lantmannaskolor, vilka lärare i avseende på de förut beviljade tillfälliga löneförbättringarna likställts med folkhögskollärarna, får jag tillstyrka, att proposition i sådant syfte avlåtes till den urtima riksdagen. I avseende å beloppen och bestämmelsernas innehåll har jag ansett mig kunna lägga till grund vad Kungl. Maj:t därutinnan förut i dag beslutat i fråga om folkhögskollärarna och anser jag ävenledes, att nu förevarande tillägg bör utgå uteslutande av statsmedel. Det för personalen vid lantmannaskolorna härtill erforderliga beloppet, vilket uppenbarligen bör få förslagsanslags natur, torde kunna upptagas till 15,000 kronor.

Emellertid synes det önskvärt, att någon tillökning beredes jämväl i den i år beviljade löneförbättringen åt lärarinnorna vid statsunderstödda lanthushållsskolor. För dessa lärarinnor är löneförbättringen icke reglerad för läsår utan för kalenderår och utgår med visst belopp för kurs, högre för den första kursen under året än för senare kurser. För dessa skolor synes det därför icke lämpligt att liksom för lantmannaskolorna beräkna det ifrågasatta tillägget efter visst läsår utan torde det bära liksom det extra krigstidstillägget för statstjänstemän avse senare halvåret 1918 och utgå med visst belopp för därunder hållen kurs. Då för lantmannaskolorna nu förordats ett tillägg med hälften av det belopp, vilket som tillfällig löneförbättring varit bestämt för ordinarie kurs under läsåret 1917—1918, samt under senare halvåret 1918 kurserna vid lanthushållsskolorna i regel torde vara senare kurser, vid vilka det lägre beloppet, 75 kronor, utgår, skulle det möjligen varit mest konsekvent att nu bestämma det ifrågasatta tillägget till allenast hälften härav eller kr. 37.50 för kurs. Detta belopp synes dock alltför ringa. I betraktande av att till den första kursen år 1918 utgick tillfällig löneförbättring med 200 kronor, synes det nu ifrågasatta tillägget kunna bestämmas till samma belopp, som den tillfälliga löneförbättringen för en senare kurs eller 75 kronor. Därest lärokursen blott till en del infaller under nu ifrågavarande halvår, bör tillägget beräknas proportionsvis blott för den del av kursen, som pågår under nu löpande halvår.

Även detta tillägg bör utgå uteslutande av statsmedel. En överslagsberäkning har givits vid handen, att för ändamålet torde krävas ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

Jag vill slutligen framhålla att, oavsett att de erforderliga medlen bära anvisas såsom förslagsanslag, det lär bli nödvändigt, att de stå till förfogande även efter ingången av år 1919.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå den nu sammanträdande urtima riksdagen att

A) medgiva, att vid ordinarie kurs vid statsunderstödd lantmannaskola under läsåret 1918—1919 extra krigstidstillägg må av statsmedel utgå med högst 175 kronor till varje ordinarie lärare och med högst 100 kronor till varje icke ordinarie lärare, som har en tjänstgörings-skyldighet av minst 15 timmar i veckan, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må vara erforderliga;

B) medgiva, att för varje under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 hållen kurs vid statsunderstödd lanthushållsskola extra krigstidstillägg må av statsmedel utgå med högst 75 kronor till varje lärarinna, som under kursen har en tjänstgörings-skyldighet av minst 30 timmar i veckan, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må vara erforderliga; samt

C) för bestridande av kostnaderna för de under A) och B) angivna extra krigstidstilläggen å *extra tilläggsstat* för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 20,000.

Till vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet skulle avlätas till riksdagen med den lydelse bilaga . . . till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Osborne Koch.